

Kungl. Vetenskapsakademien har till uppgift att främja vetenskaperna och stärka deras inflytande i samhället.
The Royal Swedish Academy of Sciences has as its aim to promote the sciences and strengthen their influence in society.

Stockholm 9 juni 2016

Dnr: KVA/2016/72/76

Göran K. Hansson/hs
Ständig sekreterare
Telefon: 08 - 673 95 02
E-post: goran.hansson@kva.se

Miljö- och energidepartementet
Klimatenheten

Yttrande från Kungl. Vetenskapsakademien beträffande delbetänkandet från Miljömålsberedningen Ett klimatpolitiskt ramverk för Sverige (SOU 2016:21)

Regeringen har inbjudit Kungl. Vetenskapsakademien (KVA) att bidra med synpunkter på delbetänkandet *Ett klimatpolitiskt ramverk för Sverige* (SOU 2016:21) och Akademien vill därför bidra med nedanstående yttrande.

Beredningens delrapport innehåller ett par bra förslag; att inrätta ett klimatpolitiskt råd och att utveckla ett planerings- och uppföljningssystem.

Beredningen betonar med rätta att planer och åtgärder skall vila på vetenskaplig grund, och det är också ett av skälen till det goda förslaget att föreslå ett expertorgan, ett klimatpolitiskt råd. Ett sådant bör innehålla en bred representation av olika vetenskapsområden, så att också samhällsvetenskapliga och ekonomiska frågor blir väl belysta.

I skenet av betonandet av den vetenskapliga grunden är det något motsägelsefullt att beredningen ägnar föga utrymme åt kvalitetsdiskussion kring t.ex. de 2050-scenarier som tycks ligga till grund för de ambitiösa målförslagen. Överhuvudtaget saknas till stora delar vetenskapliga underlag för dessa mål. *Beredningens förslag bygger än så länge på en mycket bristfällig analys.* Att sätta mål utan tydlig saklig grund är vanskligt och kan leda till att uppföljningar försvåras. Innan nästa steg tas i del 2 av utredningen med fastställande av delmål och målbanor måste ett ordentligt genomlyst underlag tas fram.

Utredningen betonar vikten av CCS (Carbon Capture and Storage) för att kunna uppnå de långsiktiga målen. I Sverige finns knappt någon forskning alls på CCS och projekt har lagts ner för att det saknas resurser. Det kommer att ta lång tid att utveckla lämplig teknik och t.ex. göra långtidsuppföljningar av läckage. Kostnadsuppskattningarna torde vara mycket osäkra.

Utredningen diskuterar kompletterande åtgärder för att nå eller överträffa "netto-nollutsläpp" och hänvisar då till att det bör vara möjligt att öka upptaget av koldioxid i skog, men tar inte hänsyn till att andra utredningar, som *Fossilfria transporter* (SOU2013:84), i stort sett har "invecklat" det mesta av skillnaden mellan tillväxt och avverkning för produktion av biobränslen. Det behövs ett samlat grepp på hela denna komplexa fråga för att på vetenskapliga grunder ta fram de underlag som behövs för politiska beslut om vad som är möjligt att genomföra.

Förslaget till klimatlag kan te sig kraftfullt, men är principiellt problematiskt. Lagstiftning är en adekvat form för att reglera förhållanden över vilka människor eller samhället i alla fall teoretiskt har full kontroll, och där sanktioner vid överträdelse kan utmätas mot någon. Dessa förutsättningar gäller inte för klimatsystemet, som styrs både av människans åtgärder (i detta fall främst växthusgaserna), och rent naturgivna förhållanden och förändringar över vilka vi inte har kontroll. Detta är en principiellt viktig punkt som borde diskuteras. Lagstiftning är dessutom en tidsstabil ("trög") styrform. Den är inte självklart adekvat när utfallet över tid påverkas både av naturgivna förhållanden och en i vissa fall mycket snabb och svåröversäglig teknikutveckling. Jämförelse kan göras med de stora svårigheterna och eftersläpningarna när det gäller lagstiftning på IT-området. I det nu aktuella fallet kolliderar de goda ambitionerna med verklighetens brister. *Lagförslaget har en målbild men vägen till målet är inte grundad i ett vetenskapligt underlag.* Akademien anser att man bör överväga andra arbetsformer och insatser än lagstiftning för att stärka förutsättningarna för ett effektivt klimatpolitiskt arbete.

Beslut i detta ärende har fattats av ständige sekreteraren efter förberedande arbete av Johan Kleman, Anders Lindroth och Per Krusell, samtliga ledamöter av Kungl. Vetenskapsakademien.

Göran K. Hansson
Ständig sekreterare